

DEBRECZEN

POLITIKAI, TARSADALMI és KOZGAZDÁSZATI HIRLAP.

A debreczeni és vidéki „függetlenségi párt” közlönye.

Megjelen naponként, péntek és vasárnap kivételével.

Hirdetési díj:
Négy hasábon heti sorát 5 kr.
Nagyobb terjedelmű és többnapos
hirdetéseknél külön szerinti a leg-
alább 1000 kr. értekeket fel-
tevével minden külön bejelölés-
től 30 kr.

„Nyilatkozat”-ban megjelenő közle-
mény minden példára 10 kr.

Hirdetéseket felvételre a kiadó-
hivatalban, KUTÁSI L. könyv-
nyomdájaiban, valamint GÖRGE-
MAN H. könyv. iróházában is.

Név nélkül vagy bérmentesül
békítendő kéziratok nem vétel-
nek figyelembe.
Kéziratok vissza nem
adotnak.

Előfizetési árak:
Helyben és postán küldve
Évi ár 10 ft. — kr.
Fél évi 5 — —
Negyed évi 3 — 50 —
Egyes szám 5 kr.

A lap melléklet réséül minden
készenlévő főpáncs, Veesz-
hás földesint, a szerkesztőségbe
bérmentre küldendő.

Előfizetheti helyben
THERGDI K. LAJOS és U.
OSÁTHY KÁROLY könyv-
kereskedésben és a kiadóhiva-
lomban KUTÁSI L. könyv-
nyomdájaiban a postahivatalok
nyomdájaiban is.

A nagy mérkőzés.

(r. e.) Mialatt Tisza Kálmán a leg-
nagyobb szabású kortes-politikát folytatja s
többé-kevésbé elszűrt fogásokkal igyekszik
a hatalomhoz köll többséget megszerezni s
teszi ezt úgy általában, mint kerületenként;
mialatt ő őrödi furtanggal kifundált inter-
pellációkban és röpírásokban igyekszik
ijeszteni a protestantokat autodafával, a
földmivest robottal, a koronát anarchista-
kkal; siet meghátrálni az ellene felzúduló
iparos-mozgalom előtt; a míg ő paktál a
nemzetiségekkel s ezek közt legujabban a
románokkal; a míg ő biztosítja magának a
pénz-ontó zsidó-hatalmat s valószínű, hogy
az épen most, a választások előtt eszközölt
rente-konverzióból is kivetzi a maga tej-
szinét; mialatt Tisza Kálmán őrséi, hogy
ne mondjuk kémei vannak az ellenzé-
ken; mialatt folyik az erőszak minde-
nütt s Hontban basáskodik a főispán, Haj-
dumegyében hivatalosan üldözik az antisze-
mita jelöltet programjáért, Debreczenben
és mindenütt szavazatért házal szenátor,
végrehajtó és rendőr. . . ezalatt vajjon mit
cselekszenek az ellenzéki pártok? Erzik-e,
hogy a jövő évi országgyűlési szak, ha
másért nem, már azért is lehet Magya-
rországnak végebukásává, mert az
Ausztriával kötött vámszerződés felmondása
nélkül aebány év mulva elkerülhetlen az
állam-tönk? És hogy Tisza Kálmán bukása
nélkül Magyarországon állandó uralomra jut
a gyűlölet, napirenden lesznek a forrongá-
sok, lábra kapnak a köz-elszegényedéssel
járó bűnök és lesz módunk sirva, de vér-
könyveket sirva megemlékeznünk nagy nem-
zeti költőnk e hatalmas jósálatáról:

Minden nemzetnek támasza, talpköve
A tisztá erköcs, mely ha megvész —
Róma ledől s rabigába görnyed!

Ezen helyről, a honnét bizony soha sem
olvastunk egyebet, mint a függetlenségi
elvek igaz meggyőződéséből eredő igét;
ezen helyről, a melynek a függetlenségi elv
oly ura, oly tulajdonosa, mint a gazda sa-
ját mivelté földjének, úgy, hogy minden
betű, a mely e hasábonok látott világot,
rávall a maga jóféle függetlenségi talajára:
ezen hasábonokról adjuk ki a mérsékelt ellen-
zéknek azt a bizonyítványt, hogy az ellen-
zéki pártok közül ő fogta fel legjobban,
hogy kell fellépni egy veszedelmes utra té-
vedt bünt bűnre, balfogásra balfogást,
halmozó kormány ellenében — választások
előtt. Az igaz, hogy nagy erősségét képe-
zi a főurak és a főpapok, hanem azért
vezérei is eljárnak a vidékre, csak hogy
azon kerületekbe, a melyekbe (mint Hontban
az ipolysági) a kormány sulyt fektet s a
melyekben magát megingathatlannak vélte.
Lapjai — mint a »Pesti Napló« — tör-
nek egyenest a cél felé. A vezérek ezen a
párton is ösmeretes ellenfelek, hanem ezen
párt lapjaiban még sem volt arra példa,
hogy egy pártaránylat gyöngítették a más
jávára; nem volt arra példa, hogy a mér-
sékelt ellenzéken összesereglett, pedig igen-
igen különböző szellemi és erkölcsi értékű
elemek megszegték volna a régi közmondás
igazságát, mely szerint »összetartás növeli
a csekély dolgokat, visszavonás megapasztja
a legnagyobbakat« s még kevésbé szol-
gáltattak arra való példát, hogy egész cso-
portokat dobáltak volna ki körükből. Azt
az igaz — felajánlják, hogy oly kerületekben,
a melyekben külön egy ellenzéki irány sem
juthatna győzelemre, velünk közösen lépjen-
ek a kormánypárti rém nyakára. És
borzasztó elképzelni az idők és emberek vál-
tozandóságát, midőn tény, hogy néhány év
előtt az, a ki a mérsékelt ellenzéknek most
halálos ellensége, volt e szövetségés apos-
tola és a másik, a mérsékelt ellenzéknek
mostani szövetségese, az ebből következett
botrány folytán hullott ki egy nagy lapból
s alapította meg saját közlönyét.

De nem ezen szövetségés helyes, vagy
helytelen volt akarjuk mi e helyen fejte-

getni. Nem feladatunk az nekünk, mert ez
a helyzetűl s körülményektől függ. Hanem
kérvé-kérjük egyrészt azokat, a kiket bizal-
munk erre néve illetékesekké tett, hogy ne
vigyék elvünket többé oly szakadás elé, a
minő volt a kecskeméti és ne oly gyalázat.
oly neveltség és oly csüggesztő vere-
ség elé, a minő a czeplédi. Lehetetlen, hogy
a központ ne nyerne értesüléseket a vidék-
ről s lehetetlen, hogy ne venné észre azt a
csüggedést, azt az ijedséget, melyet
hasonló félreértések után mi, kik a nép kö-
zött élünk, látunk és érezünk. Hiszen reánk
oly óriási feladatok várnak! Közre kell,
hogy munkálkodjunk egy bűnös kormányzat
bukásán és azon kívül meggyőzdünk a nem-
zetet arról, hogy ha e perczen még másé
a tér, miénk a jövő, mert ez élünk e
haza függetlenségének és ön-
állásának kivívása; a mi addig
történik, az semmi egyéb, mint a nagy
célunk akadály, vagy előbbre mozdítja.
És hogy a nemzetben fenntarthatassuk azt a
bizalmat, hogy célunk elé megfelelő erővel
és méltósággal törhessünk: erre né-
ve szükség van az összetartó és összevágó
működésre.

És azt bizony jogunk van kérni. Nem
törődünk mi azzal, hogy kit küld az ország-
gyűlésre Czepléd városa, mert tudjuk azt az
egyebet, hogy ha e küldötte — akármily
elvetek vajjon is mellékes kérdéseken —
eltér a függetlenség eszméjétől: ott abból tö-
bő nem lesz képviselő. Hanem törődünk, na-
gyon is törődünk azzal, hogy minden ed-
digi kerületünket megtartsuk, hogy a kor-
mánypárt gyöngébb helyeit megtámadva
lássuk s hogy a mi pártunk ne álljon hát-
rább a választási tusában, mint a hol áll
a másik ellenzéki párt. Mert most oly ár-
tatlannak hisz bennünket még a megszo-
rult kormány is, hogy lapjaiban már csak nem
is szidat s közönytől elég együgyűeknek
vélnék arra, hirtelen mézes-mázossá vált
hangjukra lépne megünyk. Pedig nem úgy van!

Azoknak pedig, a kik elvtársaink kö-
zül talán kedvetlenek és csüggedésre hajlók
volnának, csak azt a százszor is elmondott
igazságot mondjuk el még egyszer, hogy
van egy ember, a ki nekünk erős és hű
vezérünk: Kossuth Lajos és hogy
van egy eszme, a melyet emberek meg nem
gyöngíthetnek és meg nem gyalázhathatnak:
Magyarország függetlenségé-
nek eszméje. És a ki ennek igaz híve,
az bizonyára nem nézi, ki van előtte, ki
utána, de független marad, ha egymaga is.

— Országgyűlés. A képviselőházban teg-
nap a napirend előtt egy kínos benyomást
keltő ügy merült föl: a márcz. 15-én történt
czeplédi eset, melyre néve Ugron Gá-
bor a ház elnökehez intézett levél alakjában
rövid jelentést tesz a történetéről, az ott sze-
vedett tetteles bántalmaztatásáról, hogy a
háznak alkalmat nyújtson egyik tagjának bán-
talmaztatása, vagyis a képviselői immunitás
megsértése ellenében elégtételt szerezni. —
Felolvastatván ez irat, melyet a ház felszűlt
figyelemmel halgatott végig, elnök indítvá-
nyozza, hogy véleményes jelentéstétel végett a
mentelmi bizottsághoz utasítsassék. Tisza mi-
niszterelnök hozzájárult az elnök indítványá-
hoz s kijelenti, hogy addig is, míg a mentel-
mi bizottság ez ügygel foglalkozik és hatá-
roz, a kormány minden rendelkezésére álló
törvényes eszközzel rajta lesz, hogy a czeplédi
csend- és rendháborítás megtoroltassék. Ezen
szavak után Széll György, kit Ugron erintett
levele névleg is megemlít, »mint egyik szerző-
jét a zenebősnak« emelt szót és előadta a
történeteket, visszautasítva minden vádat, mintha
ő valaminek okozója lett volna, sőt éppen a
csend és rend fenntartása érdekében emelte
föl szavát. Erre a ház elhatározza Ugron le-
velének a mentelmi bizottsághoz utasítását. —
Ezután beadattak a szavazatok a közoktatási
és a Deák-síremlékbirozságnak egy-egy tag-
jára. A szavazás eredménye holnap hirdette-
tik ki. Végül a Tisza és mellékfolyóinak sza-
bályozásáról szóló javaslat részletes tárgyalása
következett. Felszólaltak Rohonczy, Szögyényi
Emil, Becker János, Dobránszky Péter és
többzör Kemény miniszter, Darányi előadó,
Thaly és Nikolics. A ház elfogadta a javaslat-
nak 12 szakaszát változatlanul, csupán a 8.

nál fogadtatott el Kemény miniszter egy
módosítványa, minden más módosítvány mellőz-
tetett. A holnapi ülésben folytatja a ház a
részletes tárgyalást.

A ref. konvent.

A helyi hitvallású egyházak egyetemes
konventje ma d. e. 10 órakor kezdte meg ta-
nácskozásait a budapesti ref. egyház tanács-
termében. Az ülésen mintegy 30-40 küldött-
ségi tag volt jelen. Az asztalfőn a főgond-
nok és szuperintendensek foglaltak helyet.
Az ülést Nagy Péter erdélyi püspök
nyitotta meg rövid imával, melyben áldást
kért a Mindenhatótól a gyűlés munkálataira
és a megjelent tagokra.

Ezután b. Vay Miklós főgondnok, a
konvent elnöke, olvasta fel hosszabb megnyitó
beszédét. Üdvözölte a megjelenteket s aztán
kegyeletesen megemlékezett konvent elhunyt
tagjairól. Majd áttért azon tárgyak ismerteté-
sére, a melyek tanácskozásra fognak kerülni.
Elmondta, mik a konvent legsürgősebb teendői.
Szerinte az iskolai ügy tisztázása. Az ő véle-
ménye szerint az egyháznak főleg oda kell tö-
rekedni, hogy a kidolgozott tantervet az or-
szágos tantervhez illeszse, hogy a tanítás le-
hetőleg egyöntetű legyen. O abban a vélemény-
ben van, hogy az egyháznak közgazdaságot
kell üzni. — A jelenlegi tanintézet helyett
tartson fenn egy-két gimnáziumot, tanítóképző
intézetet, egy jogakadémiát és egy papnevelő
intézetet, de ezeket aztán lássa el jól, szerelje
fel minél tökéletesebben.

A megjelölt beszéd után elhatározták,
hogy a megbeszélendő tárgyakat ilyen sor-
rendben fogják tárgyalni: a zsinat által alkot-
t középiskolai szervezet és az országos köz-
zépiskolai törvények egybehangolítása, s annak
ehhez leendő szükséges módosítása; az érettsé-
gi vizsgálatokra vonatkozó iskolai bizottsági
javaslat; az egyetemes nyugdíj-alap létesíté-
sére vonatkozó indítvány; más keresztény hit-
felekezetek részéről előforduló illetéktelen el-
keresztelések ügye, több segélykérvény és a
rendes folyó ügyek. Mindenekelőtt egy bizott-
ságot küldtek ki, gr. Ráday Gedeon, Kör-
meny Sándor és Szabó János tagok szemé-
lyében, hogy Török Pál elhunyt szuperin-
tendens iratából válaszszák ki a konvent
iratait.

Ezután megkezdtek a napirend első pont-
jának, az egyetemes tanügyi bizottság által
kidolgozott középiskolai tervezetnek tárgyalá-
sát. Az egyes pontoknál nagyobb viták voltak,
de ezek nem annyira közérdekeltek, mert na-
gyobbára pedagógiai kérdések körül folyt a
szó. Egyes paragrafusoknál az aggodalmasko-
dókat felvilágosították. Az ülés a tantervre
vonatkozó általános részt tárgyalta le, s a
többire néve bizottságot küldött ki, melynek
holnapra indokolt jelentést kell kidolgoznia.

— Haboru. Bal-Nin sz 22,000 em-
ber védte, 10,000 a cziadellában 12,000 pe-
dig a védmüvekben. A chinaiak elkövettek azt
a hibát, hogy nagyon is szétszórták a csapa-
tokat. A francziák a chinaiak teljes elvonulása
után mentek be Bal-Ninhbe. A halottak közt
rendes chinai katonák is voltak. A talált ágyúk
és fegyverek a világ minden arsenaljából ke-
rültek össze. Negrier tábornok a chinaikat
egészen Lang-Somsig üldözte. Briere tábornok
Thaing-Huening fog előnyomulni s ezt meg-
fogja szállni. A közvetlen összeköttetés Ha-Noi
és Bac-Ninh közt ismét helyreállított. —
Kairóból jelentik: a Berberből Khartum
felé kiküldött gőzös visszatért. Utközben a
folyó partján nem talált fölkelőket. A távirati
összeköttetés Berber és Sheudi közt helyre-
állított, Sheudi és Khartum közt azonban
még meg van szakítva Hewett tengernagy
kiáltványt bocsátott ki, melyben annak, a ki
Osman Dignát akar élvé, akár halva kézreke-
riti, 5000 dollár jutalmat tűz ki.

— Bac-Ninh bevételének híret nagy me-
legedéssel fogadják a párisi kormánypárti la-
pok. Kiolvashatni azonban a sorok közül, hogy
többet vártak, magának a chinai-anami hadse-
regnek fogságba ejtését, mint a Páris mondja,
főleg azért, hogy Khinától hadi kárpótlást kö-
vetelhesse. Az ellenzéki lapok szerencsés
következmények nélküli győzelemnek mondják
Bac-Ninh bevételét, s hozzá teszik, hogy a
kormány mindig tulment az általa eleve kitű-
zött célokon s a haboru igazában csak most
fo megindulni. A reakcionárius lapok dicsé-
rik a katonaságot, de annál inkább ócsárolják
a diplomáciát.

— A korteskedések megindultak már
megyénkben is, természetesen a szabadelvű
párt részéről. H.-Böszörmény polgármestere, a
többi hajdúváros polgármestereinek mintá-
jára a napokban is audencián volt, melynek
eredménye — a mint legalább bennünket ér-
tesítenek, az lett volna, hogy a H.-Böszörmény

városában egy klikk összeszűgött s képviselőt
akar kijelölni Somossy Béla személyében,
ki eddig notorius szabadelvű párt volt, most
azonban a »partonkivüliség« czegeire
alatt szeretnének keresztül erőszakolni. Tudják
jól az intéző körök, hogy oly városban, mint
például H.-Böszörmény s általában a hajdú-va-
rosokban nyit szabadelvű programmal ez idő
szerint senki meg nem választható; így akar-
ják tehát a porhintést megkísérteni. —
Mi ismerjük Hajdumegye val. kerületeinek
hangulatát, melyhez nem férhet semmiféle al-
kudozás. A törhetlen, szilárd elvűség alapján
áll valamennyi s a hatalomnak csábító szava,
csengő ércze, vagy . . . itala nem férközhetik
egyikhez sem, hogy az irány és elv megváltoz-
tatásával a multat meggyalázza. A Boc-
kayak utódai törhetnek, de meg nem ha-
jónak! Hanem a hajlítás kísérletek ellené-
ben résen legyünk! Somossy Béla ur pedig
jól tenné, ha nem engedné magát felhasznál-
tatni azon, pártszínezet nélkül a mostani kép-
viselőben összpontosuló közbizalom megbontá-
sára s a városban most uralkodó nyugalom
megrontására.

— A czeplédi zavargások utóhangjai. Ugron
Gábor megbízásából Ferenczy és Czierer
képviselek táviratilag felhívták a Czeplédien
időző Verhovay Gyula és Széll György képvi-
selőket, valamint Csátr Zsigmondot, hol és
mikor találhatják fel őket Budapesten. A ki-
bivottak azt válaszolták, hogy mihelyt Czeplé-
den elvégzik dolgukat, Ugron Gábor és meg-
bizottainak rendelkezésére állanak.

KARCZOLATOK.

(Egy levél. — Bismarck. — Kérdés.)
Márczius 15.

— Malgré Alajosnak. *) —
Kedves barátom!

Ugy el vagyok már adósodva megígért
munkákkal, hogy lehetetlen máskép kigázol-
nom belőle, minthogy kridát mondok s kiegye-
zem 20 perczenbe. Pedig hidd el nekem,
hogy igyekezettel fogtam hozzá a nekem meg-
ígért munkához a márczius 15-iki »Ország-
talan-Világtalan« számára, a miről meggyőző-
dhetel, ha a fejezetek címeit elolvasod.

I. fejezet. 1848. Szabadság, egyenlőség,
testveriség! II. fejezet. 1884. Zsidó-pénz!
Horvát henczegek! Bosznia-Herczegovina!

III. fejezet. 1848. Éljen a függetlenség!
Le a némettel! Előre! Előre! IV. fejezet.
Le a független Magyarországgal! Lobogjanak
a »szűkebb és tágabb haza« zászlai! Hátra!
Hátra!

V. fejezet. 1848. Talpra magyar! hi a
haza! Hol az ágyuk? VI. fejezet. 1884. Tal-
paj magyar! hinek Bécsbe! Hol a präzenc-
mark és a rendjel?

De hát nincs időm ezt a szép tárgyat ki-
dolgozni: az idén. Annál fogva ezuttal érd be
a fejezetek címeivel; hiszen esztendőre is
nap lesz: akkor majd korábban hozzáfogunk
s ha a kalendáriumból a márczius 15-ét ki-
nem felejtik, ha Te is itt leszel, ha En is
itt leszek, meg az »Ország-talan-Világtalan«
is itt lesz, hát majd a jövő esztendei számban
írjunk valami leikésítő dolgot, hogy legyen
a nagyon tisztelt publikumnak min nevetni, ad-
dig is maradok (mert muszáj) Budapesten,
1884. márczius 10-én, hű öreg barátod

Gutmann Mór.

Bismarck beszédéből:

»Ha valamely párt szabadelvűnek nevezi
magát, ezzel azt akarja mondani, hogy min-
den más ember nem szabadelvű. Elvekel birni
igen szép dolog, de szabadelvűnek lenni any-
nyit tesz: uralomvágyónak, szűkebbélnék s tü-
relmetlennek lenni. Röviden: én nem bízom e
szóban és azt hivatalosan nem tudom hasz-
nálni.«

Vajon nem reánk célzott Bismarck?

A mult, vagy egy jövendő márcz. 15-ét
ünnepeztük meg most olyan lekesen? A jó
Isten tudná megmondani!

Gili Balázs.

*) Az »Ország-talan-Világtalan« leg-
újabb számából.

Quid juris?

(A dunánemléki püspök-választás.)

A dunánemléki püspök-választási mozgalom, már eddig is oly nullumokat vertek fel...

Eddig még csak előfűtő, előrsóki kijelölt egyének, a minorum gentium tagjai...

Ily czérből történt, hogy a „Prot. Egyh. és Isk. Lap” nagyérdemű szerkesztője, Dr. Ballagi Mór...

Cikkemben, szokásos könnyedséggel és éreztetéssel elmondja, hogy tulajdonképpen...

Valóban kellemetlen hatással van reám az, mikor e fajta, igen közönséges prókatori fogásokat...

A »DEBRECZEN« TÁRCZAJA.

Nagy a világ...

Nagy a világ egy kicsiny hely jut nekem, Hol kebledre lehajthatom bus fejem...

Mint a madár ha új hazát keresett; Feljutjuk a mit a mult elfedett...

A nap után ha eljő majd az este, Egy csilgiba nézek: fénylő szemedbe...

A mátiszkai szinidény vége, vagy mi vagyok én voltaképen.

Nem annyira tudományos, mint mulatságos definitio.)

E. KOVÁCS GYULÁTÓL.

A direktor kétségbeesése nőttön nőtt. Vasárnapra játék van hirdetve Ungvárt...

Kértem, biztattam, „Jobb éjszaka utazni nyáron, mint nappal. Induljunk este, s milyen szép, milyen jó lesz holdvilágon hűvösen aludva menni, azt sem tudom, hogy.

dolgot, mely „Quid juris” jobbra es balra nem tekintető objectiv mértéke alá állítandó.

Azt a felfogást, hogy az egész püspök-választás úgy „ma ott áll, a hold-czember 4-én állott; hogy az egész szét egy kell tekinteni, mintha misem történt volna; mintha csak próbából mérkőztek volna a pártok”...

Bátor vagyok egész tisztellett kérdeni: illenek-e ily eljárás, ilyen játék, egy oly komoly és nagyteljes erkölcsi testülethez...

Mert én egy ilyen eljárásra nem ismerem sem analógiát; nem magyarországi ref. egyháztársadalmi életünkben, de nem ismerek egyetlen komoly társulat életében sem.

Törvénytelenek voltak talán azok a beadott szavazatok mindkét részről, s oly visszaélések követték el kölcsönösen, egészen és részleteiben, hogy így az egyházkerület érélyes, talán dorgáló és büntető szavak kíséretében, határozatilag semmisnek, meg nem történtnek kénytelen kijelenteni az egészet, „ujabb, egészen szabad szavazást” kénytelen elrendelni, mint ez indítványoztatik?

Nem ismerem ilyet annyival kevésbé, mert az egyház kormányzó hivatalnokainak választására nézve nekünk vannak világos, ha-

tározott törvényeink, melyek minden egyházkerületre kötelezők; melyeken tultennie magát a dunánemléki egyházkerületnek sem lehet; hacsak „Uj kávinista” lenni nem akar, s az ily kérdésben engedelmet kerek nem a „Quid nunc” hanem szentesített „Quid juris” elve dönt.

A szóban forgó törvények szerint: „az összegyűlt szavazatok az egyházkerületi vagy vidéki tanácsban megszámoltatván, akire a szavazatok felénél csak egyegy istóbb ment, tartatik elválasztottnak. Ha pedig senkinek sincs általános többsége, három vagy négyen azok közül, kik legtöbb szavazatot nyertek, kiválasztatnak és mint kijelölt, új szavazás alá bocsátatnak.

Mindezen intézkedésekben azt hiszem: elég világosan és elmagyarázhatlan módon ki van jölvő az, hogy mit lehet és mit kell az egyházkerületnek és mit lehetett és kellett volna a szavazatbontó bizottságnak tennie, s midőn én az „Uj kávinista” című cikkemben azt mondtam, hogy az utóbbi, minden különösebb egyházkerületi megbízatás nélkül is tudhatta volna teendőit, egy cseppel sem követtem el irányában nagyobb injuriát, mint aminőt követett el Dr. Ballagi a szokás által is szentesített törvényen meg az egészen protestans szemléletű és megbecsült való hagyományon, midőn a törvény értelmében való püspök-választásnak módját gunyolódva „árlejtésnek” nevezi el: ez idézett törvényekben én mindent látok, csak nem látom az új találmány „ujabb nem korlátolt választást” s akármilyen keblemességgel igyekezzenek is az illetők püspökjelöltjüknél mondott és írott szavát magyarázni, a második és újabb nem korlátolt választás között való különbséget kieszelni, hogy ott adott szavának sulya alól felmentsek, annak a főgáncs mindig megmarad a maga meztelen oldala, már csak azért is, mert a nagytudomány s mindenki által méltán tisztelt Szász Károly, bizonyára igen jól ismeri a magyar ref. egyházjogot s törvényes fogalmakat, s azt mondta és írta, hogy „szüksébszavazás” nem bocsátja nevé, és alatt nem érthetett egy, a törvény és gyakorlat előtt teljesen képtelen dologot, az új találmány: „ujabb, nem korlátolt választást”; azt, hogy mindaddig próbászavazás lesz míg csak ő nem nyer abszolút többséget, mert így összezevarni az egyházjogi fogalmat, már igazán nagy hiba lenne egy leendő püspöknel.

Én a nyílt és észinte politikát, még ha az, egy kicsit az erőszakoskodó korteskedéssel van is egybekötve, többre becsülöm, mint a csalfa irás magyarázatot és választási dologban is, sokkal őszintebbnak és nagyobb elismerést érdemlő eljárásnak tartanám, ha azok, akiknek az érdekekben áll, minden csúszócsavarás nélkül kijelentnék, hogy ők minden áron keresztül akarják vinni az ő püspökjelöltjüknél megválasztását, de mert e végett időre van szükségök, az eddigi törvényes alapoktól is el kell térniök.

ha az, egy kicsit az erőszakoskodó korteskedéssel van is egybekötve, többre becsülöm, mint a csalfa irás magyarázatot és választási dologban is, sokkal őszintebbnak és nagyobb elismerést érdemlő eljárásnak tartanám, ha azok, akiknek az érdekekben áll, minden csúszócsavarás nélkül kijelentnék, hogy ők minden áron keresztül akarják vinni az ő püspökjelöltjüknél megválasztását, de mert e végett időre van szükségök, az eddigi törvényes alapoktól is el kell térniök.

Természettudomány a régi korban.

(Folovtasta a debreczeni iparos ifjak együletének f. h. 3. estélyén: Futo Mihály reáliskolai tanár.)

632-ik évben meghalt Mahomed, a ki egész életét az általa alapított vallás terjesztésének szentelte. Tudományos törekvésről vagy csak a tudományok iránti türelemről sem óhala sem legközelebbi utódainál szó sem lehetett. Nagy minden tudomány benne van az ő szent könyvében a Koránban s akkor a többi könyvek feleslegesek, vagy nincsen benne minden tudomány, akkor azok istentelenek és ártalmasok. Ez volt a nézete a hitbuzgó Araboknak az első időkben. Ennek a nézetnek szolgáltak és tüzelt vassal, habár nem igaz is az, hogy Omór kalifa ezen szavakkal parancsolta volna vezérének Amrunak az alexandriai-könyvtár feleltetését.

De igaz marad az: a tudomány még a föld melyéből is eiótör és eget kér. Az emberi szellemet ellehet ugyan ideig óráig némitani, de láncozni nem lehet és gondviselés ugy akarta, hogy a tudomány legnagyobb oldozói megtervén, ezek legyenek az ébrendező szellem leggonoszabb apói. Mintegy száz évvel Mohamed halála után, midőn már az Arabok uralmokat kiszélesítették s midőn minden oldalról a gazdaság s ennek kíséretében a tudósok és művészek a pompaszerető Chalifák fényes udvarába tödültek, a nagy hősök a tudomány becsülésében epen olyan kétségbe tasusítottak mint előbb a hitszolgálatban.

A Nestorius nézetét követő keresztények Emessában és Edessában a görög tudományosogot hirdették az V-ik században. Midőn azonban 431-ben az Ephesusban tartott egyházi gyűlésen Nestorius letétt az iskolák egymástól aláhanýolottak, mert a Nestorius hívei elvonultak. Ezen Nestorianusok számos görög írók fordítottak le syriai nyelvre és a syriaiólt aztán ezen írók arabra fordítottak. Voltak Chalifák, — már az ébredés korában — kik valóóságos fordító hivatalokat tartottak. Az araboknak lehet közzönni, hogy a fentebb említett görög physikusok szellemi kincsei a nyugot számára megőriztettek.

Midőn az arabok belső vallási villongásai követtékében két párta szakadtak, az eiótözött ommajjádi Chalifák Spanyolországba húzódtak és egyesítve a mórokkal, Spanyolországot oly virágzó állammá tették a milyen az azóta soha nem volt. Cordora, Sevilla, Granada a tudományok székhelye lett s midőn a keresztény államokban a lelki érdekek kielégülve valának s a vágy a természettudományok iránt ismét feleledt, nagy szerencse volt, hogy az arabokhoz iskolába, tanulni járhattak. Az arabok a természettudományok több ágát művelték, ők voltak a kísérletezés feltalói.

Társaim nem. De ezek a büszke Compossessorok, kik ide szoktak járni.

„Servus fiu!” felkaptuk poharunkat, megmozgattam Geröt, öntudatlanul némán kozczintott ő is, majd visszahajlott a helyére, szendergett. Nem is sejtve mily boldogság ért engem, hogy én Lebóval te s tu lettem.

„Na fiu, hát most mondd nekem valamit a miből látni fogod, hogy igaz vagyok hozzád.”

„Hát hiszen én nem kétkezem...”

„Jó, jó! Hallgass csak!”

Az tudod, hogy apád az is ismerem. Ó Ecsedről sokszor bejár ide. Epen itt Görbenél is találkoztam vele nem egyszer mióta itt színeskedel. Hallotta, hogy jó vagyok, hogy segítgetek egyegy-mással. Mióta ezt megtudta, mindig felkeres ha benn van, mindig kér, hogy ne édelegesselek, ne segítselek semmivel, hagyjunk mindnyájan magadra (sok ismerősöm volt Szalkán.) Hadd verjen haza a nyomorúság, a koplalás. Egyszer próbáltam kibekíteni veled és pályáddal. Engemet is lehodott. Láttam, hogy lehetetlen részeder nyerni. Abbahagytam a dologot. S most minden kérelmére igennel, biztatással felelek. Hanem most az utolsó percekben kimondom a mit apadról rólad és viszonyotokról gondoltok; és a mit eddig mind magamban visszafojtva tartottam.

— Szem es fül lettem.

A te apád egy eszes vialis ember. Hatalmas szónok vagy valami nagy prókator vezetett el benne. Örökös kár, hogy falura hozhatta magát. Neki is épen ugy el kellett volna szoknie apjától mint elsőktől tőle te, hogy eszéhez illőbb, világiasabb pályát teremtessen magának. Ne hallgass rá fiu! Én mondom neked. Haza ne menj. Hadd haragudjék, majd megbékél egyszer. Egy kis harag, egy kis bosszuság nem árt meg az ő vas erejének. Anyádnak írj gyakran. Biztasd.

Osváth Gerő — venio nunc ad fortissimum virum datamem. Osváth Gerő barátom is ott volt. Vagyis, jobban mondva akkori színesztársaim közül rám nézve, csak is ő volt, ott csak is ő létezett. Jól voltam mindenkiel — de hát a többiek olyan elzöllött mesterlegények voltak — kikkel nem lehetett Petőfőről, Vörösmartyról s egyáltalán irodalmi dolgokról dissertálni.

Bözödi Osváth Gerő azonban egészen más ember volt. Ó innen került ki Kolozsvárról az unitárius collegium első évi theológiájáról. Kolozsvárt lett színeszt. Itt játszott csak hamar Prielle Corneliával, Czakónak János lovag című tragoediájában oly szerepet mint Frangepán Kristóf, kire Palizsma János ezt mondja: „Mégcsokolám Frangepán ké övét!”

Aztán társalgási salon darabokban ő szokott volt kiöltözteni bárónak, grófnak, hercegnék, már a mint hozta szerepem. Magam ruhájában nem játszhattam egyebet koldusnál, vagy lumpnál.

Többi hivatalársai haza széledeztek. Ó állt, mint a szirt, szilárdul és jókedvvel.

Ott ültünk egy kerek asztal mellett. Ó, Gerő és én.

Gerő már szendergett, hol a szék karján, hol az asztalon.

„Tudod mit?” — szöl — legyünk te s tu! Szeretek kölyök! Pedig sokkal fiatalabb bizalmasan lenni, de kölyök vagy hozzám s nem érti azt más ember, hogy mi lakik te benned.

Nagy Károly frank boknak es pártolója a tudós társaságot alapított, csillagászatot gyakorolta, kondónak koronázására küldte egy követeteket...

Az arab tudomány terjesztője volt II. Szu után iskoláit Franciaországba ment, hogy nyokot a saját fonásokból valóban mestereit nemcsak Mondják, hogy a kerek-láta fel Anyi bizonyos rendszert, melyet mai hozta magával Spanyolba.

Nagy természetű ki észlelteit a természet terjesztette. Egészen nagy magasságának me azó hitték, hogy a levegő dig kiterjed; Alhazen következtette, mely a re hogy a levegő határa 52 Igy fejlesztették es természettudományokat, pontján állattak. Midőn törött midőn Chalifák nyok pártolói lenni, me sokára letűntek a tudoda többé fel ne lépjenek.

Századok tüntek ez adok folyamán terebel mely nemcsak árnyékává csével is táplál. Es midő ez óriás előtt, ne essék zes adójával adózni az soknak, kik a természet fáját apították s gondossá tek a mi számunkra.

Az emberiség polg befolyást semmi sem gyakorolhat a természettudomá utalnom csak a gépek munkáit megszárazozzák, világságot összekötik, me a messze távolban lakó gyen elég utalnom a villalatos igazán a gondolat se az oceánokon; mely láthatá szik kölcsönözni az érkezők.

Ma már a termész állásponjtáról letenkivta a régi világot természettan ledjük, hogy az emberiség kat kellett bejárni, míg elei Kepler, Neuzon Watt, erejével megadnassák a tnak azon fejlődését, mely lan láncozatlan folyton efi.

Ma már a termész helyzt ismerjük, betekinthe rélybe, melyben az erőt l ban látjuk érvényesülni. K pályáját a szellem meg atreplünk a csillagok vilá kelesített optikai eszközök szik a mérhetetlen távolsá kőri változások történnék kiölvöllő tuzoszlopokat, a juk, hogy a hajdan feleml világot rejtő alakulásban l gok. A teremtő erő mükö meg, folyton alkot és ter tudná azt megmondani: h tes határa...? Végtelen, megfoghatatlan, mely előt s kezdődik a hit.

Valóban a mult és j fognak. De hogy a jelen kell előbb érteni a multat soha meg nem szűnő n tanuljuk megösmerni.

Es az áldott term munkásságává, elrejtett e lasabban jutalmazza fáru voltunk restek csekély sze magas oltárán.

Vide Marczius H-Bözödi A h-bözödményi 45 szokásához képest most is czius 15 dik napját. Emelte városunkban szerencse is, hogy szerterve lesi képviselőket körünkbe csekék üdvözölhetni. Már kora reggel taraték a nagy nap felvirradta lobogókkal volt felsziszitve teretkü banquet tartott, termében, a hol szebbnél stók mondattak. Marczius hó 16-diká polgársága előtt Dr. B ó d képviselő jelöltség elfogadott, ki is azt a régi 48-a Megválasztása bizonyos. — Nyilatkozat. Köve közlése kerettünk föl. „Nemzet” és „Pesti Hirla tejesen alaptalan koholmá Czegléden Ugron ellen se nem tettem, reá zászlóval lene „ez a nagy feketé” náltam. Felszólítom tehát e rosszakaratu tudósítás t dapest, 1884. márcz. 16. város orsz. gyűl. képvisel képes napilap 1883-ik év

A PESTI MAGYAR KERESKEDELMI BANK TÖRLESZTÉSI JELZÁLOG-KÖLCSÖNÖKET engedélyez 5%-os BANK-ZÁLOGLEVELEK BEN,

előnyös feltételek mellett és pedig földbirtokra a magyar korona területén, valamint a vidék nagyobb városaiban fekvő bérházakra is.
Ezen üzletre vonatkozó határozmányok kívánatra megküldetnek.

A gyötrő köhögés s a különféle sorvasztó bajokon egyszerre segítve,

a Hoff János-féle malátakivonati egészségi sör, malátakivonati egészségi csokoládé, malátamellczukorkák s a koncentrált malátakivonattal.

Semmiféle gyógyszer sem képes ilyen élet történetet mutatni fel, mint a Hoff János-féle maláta-gyógytápszert, mely Hoff János által 1857-ben feltalálva néhány évvel később a közönség között elterjedt, s ma már 37 év után a világ minden részében a legjobb hírnévnek örvendnek, miután 27,000 raktár valamennyi (2000) lapban hirdeti áruját, mely nem pusztán csak kellemes ízű élvezeti cikk, hanem igen sok betegségben segélyt nyújt, a köhögés, rekesztés, vérszegénység, emésztési gyengeség, aranyér, a mell- és gyomorajokban sat. Gyógyhatásos voltukat legnagyobb mérvben, csatáreán tüntették ki, több mint 400 kórház hirdette gyógyhatóságát a vérszegítés, a gyengeségnél sat. A közönség közül több mint egy millió felegygyült szavazott közzönetet, a levelek el vannak téve a levél-tárba. — Nagyszámu érdemem, udvari szállító czim mint szinte érdemkereztek is adattak már ezen gyógyhatásos készítményekre. — Az 59 kitüntetés közül az utolsót a londoni gyógyászati kiállítás nyerte. Valamennyi kitüntetés a Hoff János-féle találmány és rendszer nyerte.

Hoff Jánosnak,

a Hoff János-féle malátakivonatok feltalálójának és egyedüli gyártójának, a legtöbb európai uralkodó fejedelem szállítójának, cs. kir. tanácsosnak, a koronás arany érdemkereszt tulajdonosának, több magas és német rend lovagjának. Bécs. Graben. Bräunerstrasse 8.

Tekintetes ur! Nem mulaszthatom el ez alkalommal önnek tudomására juttatni, miszerint nóm az ön malátasörét már félév óta a legjobb sikerrel használja gyengeségi állapotára és köhögésére ellen; mert mig nóm már évek óta ősszel és tavasszal, daczára annak, — hogy egész patika gyógyszereket fogyasztott el, mégis a leggyötrőbb köhögéstől kizörtöttem s ereje egészen elfogyott, a malátasör használata óta minden köhögéstől ment s erőtéljes kinezést nyert, Továbbra is fogja a malátasört használni. Jelen bizonyítványomat azon megjegyzéssel állítom ki, miszerint én a malátasör használatához igen kétkedve nyultam, most azonban annak határozott pártolója lettem. Kérem 58 palczk malátakivonati egészségi sör és 12 zacskó malátamellczukorkának megküldését.

S. A.-Ujhely, 1881. május 11.

Tisztelettel

GROSS RÓBERT,

az osztrák-magyar északnyugati vasut inspektora.

Hivatalos gyógyjelentés.

Osztr. kir. szab. központi bizottság, stb. Flensburg. A Hoff János-féle malátakivonati egészségi sör egészen kitünő erősítő szernek bizonyult.

Witte őrnagy, a porosz kóroda képviselője.

Ujabb malátakivonati megküldését kéri a királyi kórházi bizottság Flensburgban.

Dr. Becqnelin.

Dr. Meusiger.

Már minden orvos beismeri, miszerint a malátakivonati (Hoff János-féle rendszer) valamennyi gyógytápszert között a legjobb, annak felülmúlhatatlan gyógyhatásos volta hivatalosan bizonyított. A malátakivonati egészségi csokoládé hasonló hatással bír, s azok által választandó, kik a sört nem kedvelik. Ezen anyagokban a tulajdonképeni gyógyhatásos az abban rejlő gyógyfüvek. A malátakészítmények, ezen füvekkel való keverés következtében, a legkiválóbb értéket nyerik. Még sz. egészséges előtt is kiváló becszel bírnak, miután az egészséget ápolják.

Árak: Malátakivonati egészségi sör 13 pal. 7 frt 26 kr. 28 pal. 15 frt 60 kr. 58 pal. 30.—frt. 1/2 kilo maláta csokoládé I. 2 frt 40 kr. 1/4 kilo 1 frt 30 kr., II. 1/2 kilo 1 frt 60 kr., III. 1/2 kilo 1 frt. 1/4 kilo 60 kr. Maláta csukorkák 1 zacskó 60 kr. 30 és 15 kr. Malátakivonati 1 üveges 1 frt 12, kisebb 70 kr. — Gyermek tápmaláta-liszt 1 frt. Egy maláta fürdő 80 és 50 kr. 2 frton aly semmi sem szállítatik. Az első valódi Hoff János-féle malátakivonati kék papírban vannak. Vevésnél csakis ilyenek kérendők.

Raktárak Debreczenben. Csanak József, Rickl J. Z. Geréby Fülöp, (továbbá Nyiregyháza. Korányi Imre gyógyszer. Nagy-Várad: Jankó Antal. Nagy-Károly: Ujházy István. Kaufmann Jakab. N.-Bányák: Ifj. Orosz István. Szatmár: Jakó Mihály. Zilah: özv. Weisz Sámuelné. Hajdu-Böszörmény: Lengyel László, valamint minden rendszeres gyógytárban.

Az első bécsi vállalat,

Gőzfestészet és vegyi-tisztítás sajtoló és festő intézet,

selyem, gyapju, félgyapju szövetek butorszövetek s más egyéb efélekben,

urí, női és gyermek ruhák

(egészen vagy szétbontott állapotban)

FÜGÖNYÖK KÖTÖTT és HORGOLT TÁRGYAK stb.

befizetésére, vagy a megnevezett és hasonló bármint munkák gyors és pontos teljesítésére ajánlja magát a vidékiek figyelmébe. Bermentes küldemények kéretnek.

Leo Emil Bécs. I. Gonsagagasse 23. sz.

5 évi
jótállás.

Van szerencsénk a nagyérdemű közönség becses válaszára tudomására juttatni, hogy a helybeli piacon és környékén saját varrógép gyártmányainkat, ugyszinte mind az általunk vezetett amerikai, angol, német és belföldi készítmény egyedi díli foraktárt

HERSCHKOVITZ HENRIK

urra ruháztuk át, ki is minden megbízást szokott pontosággal és legolcsóbb gyári árák számítása mellett eszközölni fogja.

Mély tisztelettel

az előtt **FRISTER és ROSSMAN**

varrógépgyár részv. t. Berlinben.

Vonatkozással fentebbi körözvényre, van szerencsém a nagyérd. közönséggel tudatni, hogy egy a helybeli piacra, valamint környékére az ezelőtt Frister és Rossman berlini varrógép gyár foraktárt átvettem és elárúsítási helyemet illetőleg üzletemet a piac és hatvan utca sarkán Toth Gyula ur hazáiban mai napon nyitottam meg.

Midőn mindenkor a legnagyobb varrógép választékot, ugymint azok alkatrészeit minden létező systemához raktáron tartok, azon kellemes helyzetben vagyok, hogy minden követelménynek a legolcsóbb gyári árák számítása mellett megfelelelhetek és midőn a nagyérd. közönség becses pártfogását kérem, ígérem a legpontosabb és legkészebb szolgálatot és maradtam kitünő tisztelettel

Herschkovitz Henrik

a Frister és Rossman

varrógépgyárnak megbízottja.

DREHER ANTAL-féle

PALACZK-SEREK

valódiságuk és hamisítatlanságuk jótállása mellett

Dietrich és Gottschlignál Budapesten,

vagy

DREHER A. serfőzdéjében Kőbányán

rendelhetők meg.

Megrendeléseknél mindenkor a legjobb minőségű reservált kiviteli ser jó esaközlése. Bővebb árjegyzéket bárhova ingyen és bérmentve küldünk.

Ismét eladókat vételökhöz mérten a lehető legnagyobb előnyökben és jutányos árakban részesítünk.

Ez alkalommal bírák vagyunk egyuttal megemlítve, miszerint mi távolabbi helyekre történő megbeszélésnél, a midőn a küldemény hosszú ideig van uton, vagy azon esetben, ha a ser, raktárra vétetik a csak lassanként árusítatik el, kívánatra mi

különleges serekkel

szolgálhatunk, melyeket különben csak tengerentúli küldeményeknél, hol a szállítás maga 3-4 hét vesz igénybe, — használnunk. Mi ezen különleges serekkel, melyek erősebb ísötetnek, de különösen tartalomdúságuk folytán lényegesen nagyobb költséget okoznak, palaczkokként csak 1 és fél krajczárral számított drágábban, tartósságuk és tisztaságukért felévi jótállást vállalva. Magától értetődik, hogy ezen különleges serek a legforróbb időkben sem, nem csak nem lesnek zavarosak, hanem eredeti tisztaságukat és zamataikat félév elmúltával is megtartják.

27

Szalma és nemez kalapok.

27

27.

VÉGELADÁS.

Építkezés következtében, kilencz év óta fennálló divat- és rövid-áru üzletemet végkép felosztatom és teljes

végeladást nyitok meg,

minden az üzletemben levő cikkek

gyári áron alul adatnak el.

A midőn hálás köszönetemet fejezem ki helybeli és vidéki b. vevőimnek, eddigi szives pártfogásukért, szabad legyen e felhívómat is becses figyelmükbe ajánlani.

Tisztelettel

BAUM MIKSA,

piacz, Veszprémy-féle ház.

27

Napernyők nagyválasztékban.

27

Külföldi árak:
Helyben és postán küldve
Egy évre 10 frt.
Fél évre 5 frt.
Negyed évre 3 frt.
Egyes szám 5 kr.
A lap szállítás részéről a postai költség a közönség részére nem számítandó, hanem a szerkesztőség bérmentve küldendő.
Előfizetheti helyben
FRIGEDY K. LAJOS és
OSÁTHY KÁROLY KÖNYV-
KERESKEDESBEN és a kiadó-
szobában KUTASI IMRE KÖNYV-
NYOMDÁJÁBAN s a postahivataloknál.

Elvtárs

Debreczenben, szintén a városunk szabócs-, szolnokmezeknek bármely pohoz járulunk az eszünkkel. —

A választási folyamat. A kormányzók tekintetében sban folytatja a hatalakna-munkáját.

Nekünk, független fegyverünk, mint eszmint a nyílranósság

Egy lapot sokféleképpen a választási küzdelem

ha bennünket h

itt kortes-fogásról a

ha leleplezik

való visszaélés, hivat

szak, vesztegetés s

lenségeket, rámutatva

vétkes egyénre;

ha gyorsan és

pártunk mozgalmairól

minek nyílranósságra

czél szerű:

akkor lapunk, mel

ban való hazafias üg

is teljes bizalommal

győzelmének egyik ha

lik Debreczen városába

Titoktartásra s

is örömet vállalkozni

nek adunk kifejezést,

ország e legmagyarab

s a cél felé egyenes

törő s erőtéljes alkot

képét nyújtandja!

Ajánljuk még

hazafias tisztelettel füg

gybuzalmába!

Debreczen, 1884.

A „DEBRECZ

— Országgyűlés.

keddi, f. h. 18. ülésén

ügben szóaltak fel

Pal, Hegedüs Károly és

adást erősítve meg

Ezután Horváth J.